

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
KAUNO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS IŠVADA**

2025 m. sausio 28 d.

Kaunas

Dėl: Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projekto

Prašymo pagrindas: LR Architektūros įstatymo 11 straipsnis.

Posėdžio pirmininkas – Vilius Adomavičius

Posėdžio sekretorė – Snieguolė Surblienė

Kauno regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba, RAT) nariai, dalyvavę posėdyje teikiant pasiūlymus ir rekomendacijas: Rasa Bertašiūtė, Andrius Byčenkovas, Gintaras Čepuna, Raimundas Labutis, Jūratė Kamičaitytė (nuotoliu), Asta Kiaunienė (nuotoliu), Eglė Navickienė (nuotoliu), Tauras Paulauskas (nuotoliu), Gintaras Prikockis, Rytis Račiūnas, Vaidas Tamošiūnas, Marius Torrau, Irena Zonytė.

Taip pat dalyvavo:

Jonavos rajono savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis architektas Vaidas Zakarauskas (nuotoliu).

Paaiškinimus Tarybos posėdyje teikė: Vaidas Zakarauskas.

Prašymo pateikėjai:

Jonavos rajono savivaldybės administracija

Posėdis vyko 2025 sausio 28 d. mišriu būdu – gyvai (Architektų namuose, Vilniaus g. 22-1A, Kaune) ir nuotoliniu būdu „Zoom“ platformoje (Meeting ID: 895 2256 4869)

Daryti posėdžio vaizdo ir du garso įrašai: (vienas zoom platformoje, kitas – mobiliu telefonu), bendra trukmė - 1:42:36.

I. NAGRINĖJAM KLAUSIMAI

2025-01-28 prie Lietuvos architektų rūmų veikianti Kauno regioninė architektūros taryba (toliau – RAT) svarstė Jonavos rajono savivaldybės administracijos 2025-01-16 gautą raštą „**Dėl architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje**“, kuriame prašoma pateikti rekomendacijas Jonavos rajono administracijos parengtam Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektui.

Prie prašymo pateikti šie dokumentai:

1. Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje gairės, 8 lapai.
2. Objekto kriterijaus aspektų bei kriterijų įvertinimo rezultatų skaičiavimo, kriterijų įvertinimų pagrindimo lentelė, 8 lapai.

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka:

Jonavos rajono savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis architektas Vaidas Zakarauskas trumpai pristatė metodiką, nariai jam uždavė keletą klausimų. Uždaroje dalyje Tarybos nariai diskutavo ir teikė rekomendacijas.

II. PRAŠYMO NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Kauno RAT pirmininkas Vilius Adomavičius

Informavo, kad architektūros kokybės vertinimo metodika įsigaliojo nuo 2024 gegužės 1 d. LR Aplinkos ministro įsakymu, savivaldybės turi ją pasitvirtinti, prieš tai gavę regioninių architektūros tarybų pritarimą. Savivaldybės gali metodiką parengti pagal ministerijos ruošinį arba pritaikyti pagal savo reikmes. Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas Jonavos rajono savivaldybės pateiktas vykdant Aplinkos ministro pavedimą vadovaujantis Lietuvos Respublikos Architektūros įstatymo 11 straipsnio 4-7 dalių nuostatomis.

Jonavos rajono savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis architektas Vaidas Zakarauskas

Jonavos rajono architektūros kokybės vertinimo metodika (toliau – metodika) parengta pagal Aplinkos ministerijos rekomendacijas, jos nekoreguojant. Neturime tikslo keisti metodiką, kuri yra patvirtinta, pradėjus naudotis, bus aiškiau, ar reikia ją keisti. Metodika paviešinta, viešinimo metu nebuvo jokių teiktų siūlymų.

Tarybos narių klausimai, pasisakymai

○ Tarybos narys teiravosi, ar miesto, ar ir rajono teritorijoms bus taikoma ši metodika. Atsakyta, kad visiems objektams turi būti taikoma vienodai. Klausama, jei vyktų Achemos konversija, ar nebus problemų išvystyme, nes nuostatos – “nuoseklu”, “integruota” – brėžia ribas. Atsakyta, kad konversija nenumatoma, bet jei vyktų, naudojant šitą metodiką būtų įdomu įsivertinti. Kol realiai nenaudojome šios metodikos, atsakyti sunku. Tarybos nario nuomone, būtų verta įtraukti pastabą, kad didesniems objektams tikslingas metodikos peržiūrėjimas. Atsakyta, kad nėra privaloma į visus punktus atsakyti, kiekvienam atvejui gali būti atskiras sprendimas savo nuožiūra.

○ Tarybos narys teiravosi, ar, įvertinus projektą balų skalėje nuo 0 iki 100, yra minimali riba, kai projektas atmetamas arba jam pritariama. Atsakyta, kad jei projekto balai po įvertinimo aukšti, reikia, kad ta metodika praktikoje veikia, ir mes tinkamai įvertinome objektą. Jei žemi – spręsimė, ar tokį objektą galime įvertinti teigiamai. Tarybos nario nuomone, procentų skaičiavimas tinka konkurse, kai objektai yra lyginami.

○ Tarybos nario nuomone, galbūt, tikslinga nustatyti vertinimo ribas, pavyzdžiui, kad objektas senamiestyje surinktų ne mažiau kaip 50, priemiesčiuose – 20 procentų. Atsakyta, kad mintis teisinga.

○ Tarybos narys kalbėjo, kad, egzistuoja tam tikra metodikų kūrimo praktika. Kai metodika yra sukuriama ir išbandoma, ar veikia, po to - koreguojama, po to vėl išbandoma ir tvirtinama tik tada, kai ji būna pakeista. Jei yra tokia, kokia buvo sukurta, tai nėra apie ką diskutuoti. Jei mes norim metodiką taikyti, tai turim žinoti, kokią kokybę norim pasiekti skirtingose teritorijose. Savivaldybės teritorija yra nevienalytė ir skirtingose teritorijose skirtingi kriterijai yra prioritetingi. Adaptuojant metodikas, reiktų padirbėti prie kriterijų prioritetų skirtingose teritorijose. Yra 8 kriterijai ir po 8 klausimus kiekvienam kriterijui ir po 100 balų kiekvienam klausimui. Manau, kad čia yra be galo detalu ir imlu laikui. Siūlyčiau kiekvienam kriterijui pasidaryti vertinimo rubrikas. Tai palengvintų vertinimą, atsirastų stambesni vertinimo lygmenys. Priklausomai nuo detalumo, 100 galima skaidyti į 3, 4 ar 5 dalis pagal architektūros kokybę. Tokia lentelė padėtų ir Tarybai būtų apie ką diskutuoti plačiau. Atsakyta, kad reikia turėti objektų, pagal kuriuos būtų galima įsivertinti ir adaptuoti.

○ Dalis Tarybos narių pritarė, kad nėra svarstymo objekto, nes yra tik ministerijos parengta ir patvirtinta metodika, o savivaldybės kol kas nėra pajėgios nusistatyti prioritetų.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

○ Taryba konstatavo, kad svarstymui pateiktas Jonavos rajono architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas yra nekoreguotas, nepadaptuotas ir nepritaikytas prie rajono architektūrinių - urbanistinių ypatumų, jokios specifikos savivaldybė neįžvelgė.

- Tarybos nuomone, tikėtina, kad, kol rajonų savivaldybės nepradės taikyti metodikos praktiškai, tol ji negalės būti koreguota ir adaptuota.
- Tarybos nuomone, nėra aišku, kaip dokumento reikalavimai bus įgyvendinami realiai, nes yra labai skirtingų teritorijų – priemiestis, centras, miškas - kurioms turi būti taikomi patikslinti kriterijai. Kaimiškųjų savivaldybių atveju, galbūt, tikslinga išskirti miesto ir gyvenvietės urbanizuotas teritorijas, priemiestines ir nutolusias teritorijas.
- Tarybos narių nuomone, nėra tikslinga teisės akto tvirtinti kaip savo metodikos rajonų savivaldybėse, kur daug neurbanizuotų teritorijų. Rajono centro daliai, centrai ir priemiestinėm neurbanizuotom teritorijom turi būti taikomi skirtingi kriterijai.
- Tarybos nuomone, teigiamas metodikos aspektas yra tai, kad ji galimai prisidės prie projekto vertinimo objektyvumo. Kriterijai parodys, kaip/ar vertinantys ekspertai atsižvelgia į visus projekto kokybės aspektus. Taip pat reiktų nustatyti kriterijaus žemiausią praeinamą balą.
- Tarybos nuomone, metodikoje turi atsirasti galimybė projekto autoriui apsiginti ir/arba argumentuotai pagrįsti, jei kuris nors iš vertinimo punktų buvo neteisingai traktuotas.

IV. TARYBOS IŠVADOS

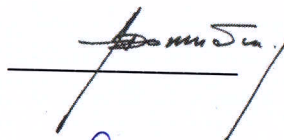
1. Jonavos rajono savivaldybės pateiktas Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių parojektas yra parengtas Aplinkos ministerijos patvirtintos metodikos pagrindu, neišskiriant Jonavos rajono ypatumų.

IV. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Kauno regioninė architektūros taryba, išnagrinėjusi Jonavos savivaldybės administracijos prašymą dėl architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių, teikia rekomendacijas“

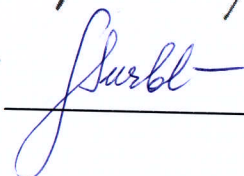
1. Derinant įvairias plėtros galimybes, atsižvelgiant į gamtinį karkasą ir į visuomenės interesus siekiant išsaugoti ir kuriant Jonavos rajono teritorijos tapatumą – ilgalaikėje perspektyvoje pagal poreikį ir atlikus analizę bandyti nusistatyti rajono būdingus ypatumus, kuriuos būtų galima kaip rekomendacijas ar nuostatas projektavimui apibrėžtoje teritorijoje integruoti papildant metodiką.
2. Konkretizuoti metodikos 2-me punkte nurodytus gairių taikymo atvejus, metodikoje apibrėžtus kaip “kiti atvejai”, atsižvelgiant įsavo savivaldybės specifiką ir ypatumus, vertinamų objektų svarbą.
3. Diferencijuoti teritorijas mažiausiai į dvi (urbanizuotas, neurbanizuotas) ar daugiau (miestiškasis urbanizuotas, kaimiškas urbanizuotas, neurbanizuotas) kategorijų.
4. Nusistatyti pagal kriterijus vertinamų procentų ribas (praeinamą balą), taikomas priimant sprendimą dėl architektūros objektų kokybės (bloga, patenkinama, gera ar puiki kokybė) ir atitinkamai priimant galutinį sprendimą dėl paties svarstomo objekto – tinkamas ar atmestinas.

Posėdžio pirmininkas



Vilius Adomavičius

Posėdžio sekretorė



Snieguolė Surblienė